

การงานอาชีพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 งานช่าง

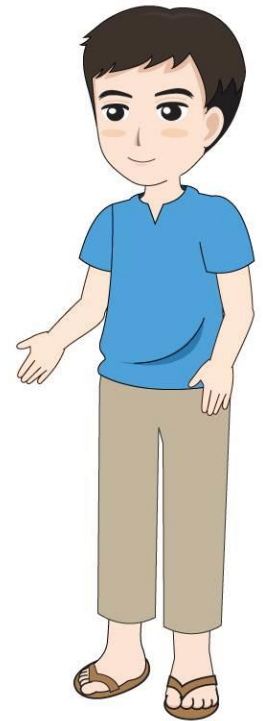

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ งานช่าง

ตัวชี้วัด

๑. วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานตามกระบวนการทำงาน (ง ๑.๑ ม.๑/๑)
๒. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานด้วยความเสียสละ (ง ๑.๑ ม.๑/๒)
๓. ตัดสินใจแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีเหตุผล (ง ๑.๑ ม.๑/๓)

ความปลอดภัย
ในการปฏิบัติงานช่าง

งานช่าง

การซ่อมแซมอุปกรณ์
และเครื่องมือเครื่องใช้

หลักการซ่อมแซมอุปกรณ์
และเครื่องมือเครื่องใช้

อุปกรณ์และเครื่องมือ
ที่ใช้ในการซ่อมแซม

ตัวอย่างการซ่อมแซมอุปกรณ์
และเครื่องมือเครื่องใช้

ประโยชน์ของการซ่อมแซม
อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

การซ่อมแซมบานพับประตู
และบานพับหน้าต่าง

การซ่อมแซมลูกบิดประตู

การเปลี่ยนและซ่อมแซม
หลอดไฟฟ้า

การซ่อมแซมพัดลม

การซ่อมแซมก๊อกน้ำ

๑. การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

๑.๑ หลักการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

การซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้โดยทั่วไปมีหลักการสำคัญ ดังนี้

- ๑) ตรวจสอบลักษณะการชำรุดของอุปกรณ์
- ๒) วางแผนการทำงานเพื่อให้ประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย
- ๓) ปฏิบัติงานตามวิธีการและขั้นตอนที่วางแผนไว้   ๔) ประเมินผลการทำงาน

๑.๒ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการซ่อมแซม

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการซ่อมแซมที่สำคัญ มีดังนี้

๑. ค้อน	๒. ตะปู และตะปูเกลียวหรือตะปูควง (สกรู)	๓. สลักเกลียว และนอต
๔. ไขควง	๕. ประแจ	๖. คีม
๗. สว่าน	๘. ดอกสว่าน	
๙. มีดปอกสายไฟฟ้า	๑๐. เทปพันสายไฟฟ้า	๑๑. เทปพันเกลียว

๑.๓ ตัวอย่างการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

การซ่อมแซมบานพับประตูและบานพับหน้าต่าง

บานพับ หมายถึง อุปกรณ์ที่ยึดประตูหรือหน้าต่างกับวงกบ เพื่อให้เปิด-ปิดประตูหรือหน้าต่างได้ บานพับ แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) บานพับประตู

๒) บานพับหน้าต่าง

การซ่อมแซมบานพับประตูหรือบานพับหน้าต่างที่แกนบานพับแตกและตะปูควงที่ยึดบานพับหลวม มีวิธีการซ่อมแซม ดังนี้

ถ้าพลาสติกที่รองรับแกนแตกหักต้องเปลี่ยนบานพับใหม่ให้มีขนาดเท่ากับของเดิม โดยมีขั้นตอนการซ่อมแซม ดังนี้

- (๑) ซื้อมันพับให้ขนาดเท่ากับของเดิม   (๒) คลายตะปูควงออกให้หมด
- (๓) นำบานพับเก่าออก นำบานพับใหม่ใส่เข้าไปแทน
- (๔) ขันตะปูควงด้วยไขควงที่ปากพอดีกับร่องของตะปูควง

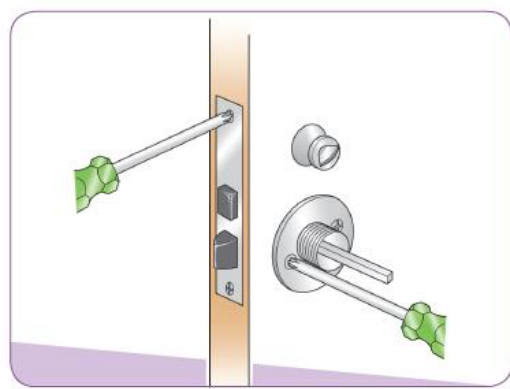
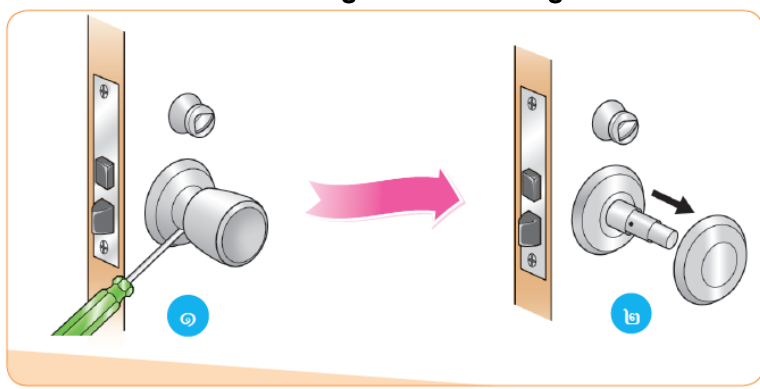
การซ่อมแซมลูกบิดประตู

ประเภทของลูกบิดประตู

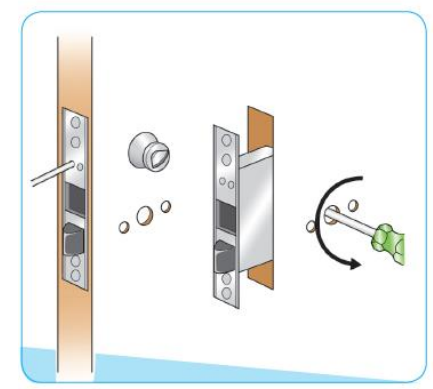
ลูกบิดประตูที่พบโดยทั่วไปมี ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ลูกบิดที่มีเดือยล็อกสองตัว
๒. ลูกบิดที่มีเดือยล็อกตัวเดียว
๓. ลูกบิดที่มีเดือยล็อกตัวเดียวและมีปุ่มล็อกอยู่ที่ลูกบิดด้านใน
๔. ลูกบิดที่ไม่มีตัวล็อกและเดือยกุญแจ ใช้เป็นมือจับสำหรับเปิด-ปิดประตูเท่านั้น

การถอด-เปลี่ยนลูกบิดประตูใหม่มีขั้นตอน ดังนี้

๓

๔

การเปลี่ยนและซ่อมแซมหลอดไฟฟ้า

๑. หลอดไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าที่ใช้กันทั่วไปตามอาคารบ้านเรือน ได้แก่

๑.๑ หลอดไส้

๑.๒ หลอดตะเกียบ

๑.๓ หลอดฟลูออเรสเซนต์

๑.๔ หลอดแอลอีดี

๒. การเปลี่ยนหลอดไฟฟ้า

ขั้นตอนการเปลี่ยนหลอดไฟฟ้า มีดังนี้

๒.๑ สำรวจหลอดเดิมที่เสื่อมสภาพนั้นว่าเป็นหลอดไฟฟ้าชนิดใด

๒.๒ ปิดสวิตซ์ไฟฟ้าก่อนเพื่อความปลอดภัย

๒.๓ หมุนหลอดไฟฟ้เก่าออกมาและเปลี่ยนหลอดไฟฟ้ใหม่เข้าไปแทน

๒.๔ หลังจากทีเปลี่ยนหลอดไฟฟ้เสร็จแล้วลองเปิดสวิตซ์ดู

หลอดแอลอีดี

๓. การซ่อมแซมหลอดฟลูออเรสเซนต์

วิธีการซ่อมแซมหลอดฟลูออเรสเซนต์ให้ตรวจสอบตามหมายเลข ดังนี้

๓.๑ หมายเลข ๑

ใช้ไขควงวัดไฟฟ้า ตรวจสอบกระแสไฟฟ้า ถ้าจี้ที่หมายเลข ๑ ไฟที่ไขควงไม่สว่างแสดงว่า ไฟไม่เข้าวงจรหลอดฟลูออเรสเซนต์
การแก้ไข ตรวจสอบจุดที่มาของกระแสไฟฟ้า

- ๓.๒ หมายเลข ๒ ตรวจสอบขาหลอดว่าหลวมหรือไม่
การแก้ไข ชันตะปูควงสำหรับยึดให้แน่น
- ๓.๓ หมายเลข ๓ ตรวจสอบขั้วสตาร์ทเตอร์ว่าหลวมหรือเสีย
การแก้ไข ถ้าหลวมก็ยึดให้แน่น ถ้าเสียให้เปลี่ยนใหม่
- ๓.๔ หมายเลข ๔ มีสีดำที่บริเวณไส้หลอด
การแก้ไข เปลี่ยนหลอดใหม่
- ๓.๕ หมายเลข ๕ ใช้ไขควงวัดไฟฟ้าตรวจสอบกระแสไฟฟ้า ถ้าจี้ที่หมายเลข ๕
ไฟสว่างที่ไขควงวัดไฟฟ้า แสดงว่าไฟฟ้าลัดวงจร
การแก้ไข เปลี่ยนเบลล์สตั๊ตใหม่

การซ่อมแซมพัดลม

๑. พัดลม พัดลมตั้งโต๊ะ ๑ ตัว มีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. ชุดมอเตอร์
๒. ตะแกรงหน้าและหลัง
๓. ใบพัด
๔. สวิตช์ควบคุมความเร็ว
๕. โครงของพัดลม
๖. ฝาครอบมอเตอร์

๒. วิธีการซ่อมแซม ทำได้โดยตรวจสอบตามหมายเลข ดังนี้

๒.๑ หมายเลข ๑ เต้าเสียบชำรุด

การแก้ไข ตัดเต้าเสียบเก่าออกแล้วประกอบเต้าเสียบใหม่เข้าไปแทน

๒.๒ หมายเลข ๒ สายข้างในปลั๊กขาด

การแก้ไข เปลี่ยนสายใหม่

๒.๓ หมายเลข ๓ สายในสวิตช์ควบคุม

ความเร็วขาด

การแก้ไข ใช้ไขควงแฉกหมุน

ตะปูควงใต้ฐานพัดลมออก

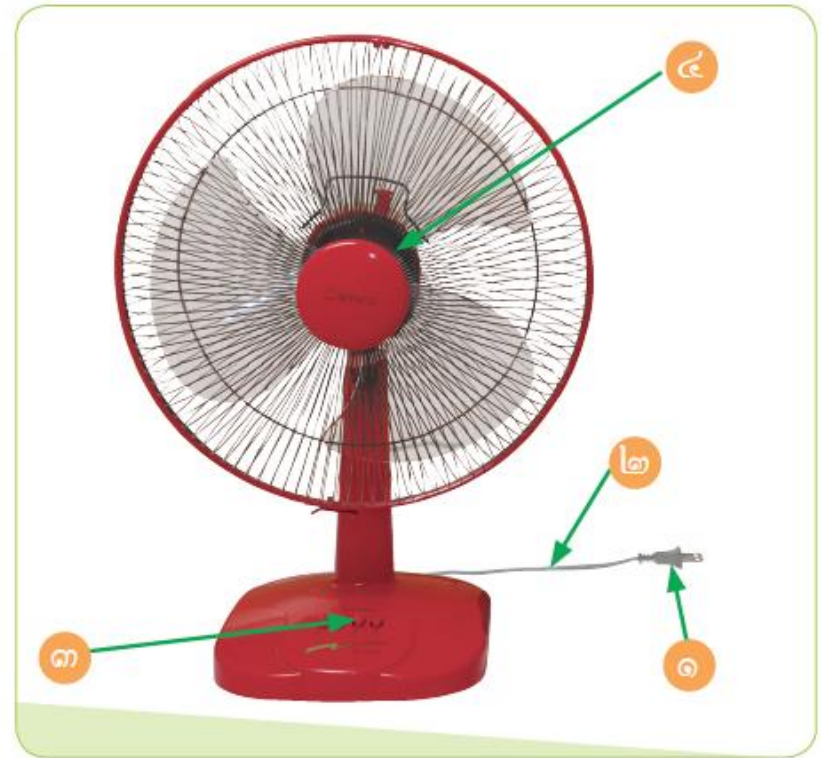
และต่อสายให้แน่น

๒.๔ หมายเลข ๔ มีด้ายเข้าไปพันแกนพัดลม

การแก้ไข ถอดฝาด้านหน้า ใช้มือหมุน

ใบพัดออก จากนั้นดึงด้าย

ที่พันออกและประกอบเข้าเหมือนเดิม

การซ่อมแซมก๊อกน้ำ

๑. ก๊อกน้ำ

ก๊อกน้ำชนิดต่าง ๆ

๒. วิธีการซ่อมแซมก๊อกน้ำที่มีน้ำรั่วซึม

๑.๔ ประโยชน์ของการซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

- ๑) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ๒) ช่วยยืดอายุการใช้งานของอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้
- ๓) ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างช่างมาซ่อมแซม และประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ใหม่
- ๔) เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง
- ๕) ฝึกทักษะการซ่อมแซมซึ่งเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพช่างประเภทต่าง ๆ

๒. ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานช่าง

ควรปฏิบัติตนตามแนวทางต่อไปนี้

๑. ขณะปฏิบัติงานควรสวมเสื้อผ้าให้รัดกุม รวบผมให้เรียบร้อย
๒. ปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้อุปกรณ์
๓. ตรวจสอบสภาพการใช้งานของอุปกรณ์
๔. ใช้งานอุปกรณ์และเครื่องมือให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
๕. จัดวางอุปกรณ์และเครื่องมือให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
๖. มีสมาธิในขณะปฏิบัติงาน
๗. หากเกิดอุบัติเหตุในขณะปฏิบัติงานให้รีบแจ้งครูผู้ปกครอง เพื่อจะได้ช่วยเหลือและปฐมพยาบาลทันที

